

KÜTÜPHANECİLİKTE LEGO MODELLERİ: YENİ EĞİLİMLERİ BERABER KARŞILAMAK

İpek Yarar

Öz

Bu çalışmanın amacı, günümüzün değişen dünya düzeninde yaşanmakta olan teknolojik ve sosyolojik gelişmelerin kütüphaneciler üzerindeki çalışma alışkanlıklarına nasıl etki ettiğini tartışmak ve bu etkilerin nasıl karşılanması gerektiğine dair bir öneri sunmaktır. Yeni bir işbirliği modeli olarak öne sürdüğümüz bu çalışmada kütüphanecilerin, kullanıcılarının ihtiyaçlarını karşılarken sahip olmaları gereken yetkinliklerine ve kütüphanecilerin mesleki gelişimlerini tamamlamalarına dair çözüm önerilerinde bulunmaktadır. Çalışmanın çıkış noktası her yıl IFLA ve ALA tarafından yayınlanan eğilim raporlarıdır ve yine bu kuruluşların geleceğin eğilimleri konusunda yaptıkları çalışmaların sonuçlarıdır. Çalışmada bu bilgiler ışığında, kütüphanecilere özgün bir “LEGO” modeli sunulmaktadır. Bu model kütüphanecilik alanındaki eğilimlerde ya da farklı disiplinlerde uzmanlaşmış kütüphanecilerin, meslektaşlarını yüksek öğrenimleri sonrasında iş hayatlarında desteklemeleri üzerine kurulmuş bir modeldir. Her bir kütüphanecinin bir LEGO parçası olduğu varsayılarak ve her bir LEGO parçasının bir araya geldiğinde bir yapı oluşturduğu düşünülerek yola çıkılmaktadır. Güncel eğilimlerde uzmanlaşmış ve deneyim sahibi olmuş kişilerin, meslektaşlarına önderlik ederek ve onların da yetenek ve görüşlerinden beslenerek bir LEGO modeli oluşturması, diğer bir deyişle uzmanlık alanlarında meslektaşlarının da uzmanlaşması için desteklemesi adına bir iş birliğine gidilmesi gerekmektedir.

Söz konusu LEGO modelinin alt yapısı oluşturulurken, kurucuların sorgulaması gereken bazı sorular mevcuttur. Soruların cevaplanması LEGO modelini oluşturmada izlenecek yolu, biçimsel anlamda ve içeriksel bazda tartışmaktadır. Bu model, bir eğitim modeli midir? Yükseköğretim eğitiminden farkı nedir? Kimler bu modelin içinde yer almalı? LEGO modeli kendi içinde ve dışında değerlendirmelere tabi tutulacak mı? Katılımcılara bu model sonrası bir katkısı olacak mı ve ulusal anlamda kurum kütüphaneleri tarafından tanınırlığı olacak mı? Bu bir sertifika modeli mi? vb. gibi cevaplar bu çalışmada yanıtlanarak örnek bir iş birliği modeli sunulması hedeflenmektedir. Soruların cevapları bizi öncelikle kendi alanımız olan kütüphaneciliğe, daha sonrasında ise bu yeni eğilimler kapsamında farklı sektörlere yönlendirecektir. İhtiyaç duyulan alanlarda farklı sektörlerdeki profesyonellerle de iş birliğine gitmek ve LEGO modelini geliştirmek bu çalışmanın bir diğer hedefidir.

Daha öncesinde yurtdışında yapılmış olan benzer modellerin değerlendirmesini yaparak, ne kadarının ülkemize uyarlanabileceğini tartışacağız. Bu tartışmayı yaparken yerelde hayata geçirilmiş işbirliği uygulamalarının deneyimlerinden yararlanacağız ve sunacağımız modelle olan benzerliklerini tartışacağız. İncelemelerimizin aynı zamanda kütüphanecilere yerel ve uluslararası arenadaki işbirliği örnekleriyle farklı bir bakışı açısı getirmesi hedeflenmektedir.

Oluşturulması hedeflenen LEGO modelinin asıl amacının ütöpik hayaller yerine sürdürülebilir işbirliklerine olanak sağlaması bu çalışmanın önceliğidir. Yerel anlamda güçlü işbirlikleri kurulması, kütüphanecinin kişisel ve mesleki gelişimini tamamlayan faaliyetlerde bulunması, motivasyonun yükselmesine olanak tanıyacaktır. Bununla beraber her bir işbirliğinden oluşan LEGO modeli, yeni işbirliklerine yol açacak ve mesleki dayanışmayı, beraber hareket etme duygusunu arttıracaktır. Zaman içerisinde kütüphanecilerin bir araya gelmesiyle oluşan bu işbirlikleri grubunun gelişerek, ihtiyaç duyulan alandaki profesyonellerle de işbirliğine gitmesi ve LEGO modelini geliştirmesi beklenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim İşbirlikleri, LEGO Modeli, Kütüphanecilikte Eğilimler, Yaşamboyu Öğrenme

Kaynakça

Cimen, E., Kafalı, G., Sezgin, U. B., & Yanaz, H. (2016). *Online Training Platform for Library Professionals : ANKOS Academy*. 1–12. Retrieved from http://eprints.rclis.org/32087/1/IFLA_Bildiri.pdf

Cuhadar, S., & Cimen, E. (2019). Cost-sharing models: experience of the Anatolian University Libraries Consortium. *Journal of Academic Librarianship*, 45(3), 252–261. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2019.03.004>

Dhakal, K. (2018). Librarians collaborating to teach evidence-based practice: exploring partnerships with professional organizations. *Journal of the Medical Library Association*, 106(3), 311–319. <https://doi.org/10.5195/jmla.2018.341>

Gradmann, S., Borri, F., Meghini, C., & Schuldt, H. (Eds.). (2011). *Research and Advanced Technology for Digital Libraries / International Conference on Theory and Practice of Digital Libraries, TPD 2011 Berlin, Germany, September 26-*

28, 2011 Proceedings. <https://doi.org/10.1007/978-3-642-24469-8>

Jordan, E. (2003). Cybrary skills in the tertiary environment: In-service education for librarians from developing countries. *Australian Library Journal*, 52(1), 45–54. <https://doi.org/10.1080/00049670.2003.10721495>

Norman, A. E. C. (2012). Librarians' Leadership for Lifelong Learning. *Public Library Quarterly*, 31(2), 91–140. <https://doi.org/10.1080/01616846.2012.684577>

Oxborrow, K. (2011). Face-to-face training is the preferred modality of professional continuing education for librarians of all ages, but more evidence is needed. *Evidence Based Library and Information Practice*, 6(1), 56–58.

Sun, J., & Yuan, B.-Z. (2012). Development and Characteristic of Digital Library as a Library Branch. *IERI Procedia*, 2(December), 12–17. <https://doi.org/10.1016/j.ieri.2012.06.044>

vanDuinkerken, W., & Arant-Kaspar, W. (2014). Education and Life-long Learning of an Academic Librarian. *Journal of Academic Librarianship*, 40(3–4), 209–210. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2014.03.014>

Kütüphane alanında yükseköğrenim eğitimi almış bireylerin, akademik hayatlarında almış olduğu derslerin akademik açıdan dolu dolu olmasının yanısıra 21. Yüzyıl yetkinliklerini de içermesi gerekmektedir. Günümüzde bakıldığında çalışma hayatının bireylere bir zorunluluk olarak katmış olduğu bazı yetkinlikler bulunmaktadır. Bu yetkinlikler her yıl yayınlanan IFLA ve ALA tarafından yayınlanan eğilim raporlarına da konu olmakta ve kütüphanecilerden bu eğilimler konusunda yetkinlik sahibi olmaları beklenmektedir.